

आत्मयिनुनआत्मक्रीडाआत्मरतिरित्यादिश्रुतेरर्थसंग्रहानि नलोभइति परेअनात्मभूताश्वेतदाराश्वेतिसमासः स्वआलैवदाराःतत्रनिरतः यतःअजनःबाधितबाह्यलोकः नान्योन्यबध्यते तत्रभेदाभावाद् द्रव्येषुसंकल्पमात्रोपनतेषु नविस्मयःआश्चर्यबुद्धिर्नास्ति इदंसर्वयद्यमालेत्यादिश्रुतिभ्यःसर्वस्यआत्ममात्रत्वावधारणात् हियतः तत्रपरोनात्मभूतःअधर्मःअवृतादिर्नास्ति एवंब्रह्मलोकंनविदित्यद्येतेनहिप्रत्युदाइतिश्रुतेरनृतस्याज्ञानस्यतत्सिधायकत्वादवृताभावेवतदाविर्भावसंभवात् संदेहःकिदेहादिरालमाउतअन्यःअन्योपिकर्ताऽकर्तावाअकर्तापिएकोनेकोवेत्येवंरूपःसंशयः नजायते तत्त्वापरोक्षीकरणात् छिद्यतेसर्वसंशयाइतिश्रुतेः ॥११॥ कृतस्यअनुष्ठितस्ययोगस्यकर्ममात्रस्यवा एनंसर्वतदग्निसमेतियत्किंचप्रजाःसाधुर्कर्वतीतिब्रह्मविद्यायांसर्वकर्मफलान्तर्भावश्चवणात् ॥१२॥ सर्वकामैरितिसार्धं श्लो कद्वयमेकंवाक्यं इहअस्मिन्भुवोःसंधौस्थिताःकेचिद्योगिनःसर्वकामैर्वताआवृताःसंतोमुहुरावर्ततइतिभावः प्राणेपरमालनिधारणंसर्वेषांकामानांप्रविलापनंतन्मात्रमेवकेषांचिद्विव्यभोगेपिविरक्तानांउपप

नलोभःपरदारेषुस्वदारनिरतो जनः ॥ नान्योन्यबध्यतेतत्रद्रव्येषुचनविस्मयः ॥ परोत्यधर्मो नैवास्ति संदेहो नापि जायते ॥११॥ कृतस्यतु फलंतत्रप्रत्यक्षमुपलभ्यते ॥ पानासनाशनोपेताः प्रासादभवनाश्रयाः ॥१२॥ सर्वकामैर्वताः केचिद्देमाभरणभूषिताः ॥ प्राणधारणमात्रंतु केषांचिदुपपद्यते ॥१३॥ श्रमेणमहताकेचिकुर्वतिप्राणधारणं ॥ इहधर्मपराः केचिन्नेरुतिकानराः ॥ सुखितादुःखिताः केचिन्निर्धनाधिनोऽपरे ॥१४॥ इहश्रमोभयमोहःक्षुधातीव्राचजायते ॥ लोभश्चार्थरुतो नृणां येनमुत्थं त्यपंडिताः ॥१५॥ इहवार्ताबहुविधाधर्माधर्मस्यकारिणः ॥ यस्तेद्देदोभयंप्राज्ञः पाप्मनानसल्लिप्यते ॥१६॥ सोपधं निरुतिस्तेयंपरिवादोत्यसूयिता ॥ परोपघातो हि साचपैशुन्यमनृतं तथा ॥१७॥ एतानां सेवतेयस्तुतस्तस्य प्रहीयते ॥ यस्वेतान्नाचरेद्विद्वांस्तपस्तस्य प्रवर्धते ॥१८॥ इहचिंताबहुविधाधर्माधर्मस्य कर्मणः ॥ कर्मभूमिरियं लोके इह कृत्वा शुभाशुभम् ॥ शुभैः शुभमवाप्नोति तथा शुभमयान्यथा ॥१९॥ इह प्रजापतिः पूर्वदेवाः सर्षिगणास्तथा ॥ इष्टेषु तपसः पूता ब्रह्मलोकमुपाश्रिताः ॥२०॥ उत्तरः पृथिवीभागः सर्वपुण्यतमः शुभः ॥ इह स्यात्तत्र जायंते ये वै पुण्यकृतो जनाः ॥२१॥

यतेयुज्यतेनतुकामभोगः ॥१३॥ मध्यमानां त्वेतच्छेसाध्यमित्याह श्रमेणेति केचिद्योगैश्वर्यप्राप्यधर्मपराः व्यासनादादयः परोपकारार्थे वह्निषांसिद्धिर्नस्वभोगाय केचिन्नैकतिकाः आत्मवंचनपराः बाह्यभोगेन योगजंधर्मनाशयंतः अतएवान्येधर्मपराः सुखिताः नैरुतिकालुदुःखिताः यतो निर्धनाः क्षीणपुण्याः अपरधर्मपरास्तु धुनिनः योगजधर्मेण परोपकारजंधर्मधनवर्धयंतः ॥१४॥ इहेति नैकतिका नामिहलोकैकेश्रमादिकं भवतीत्यर्थः ॥१५॥ वार्ताः कुशलाः धर्माधर्मस्य धर्माधर्मयो रिति पूर्वेण सहसार्धं श्लोकः यइति उभयधर्मार्थमोऽपवादयेह यतयावेद ॥१६॥ सोपधंसदंभं ॥१७॥ तपोयोगजधर्मः ॥१८॥ तस्मादिहवधर्माधर्मविचारः कार्यइत्याह सार्धेन इहेति चिंताविचारः तमेवाह कर्मेति ॥१९॥ इष्टआप्तमतपोयेषां ब्रह्मलोकं हिमवत्याश्व ॥२०॥ तत्रवैतत्रैव जायंते आविर्भवन्ति ॥२१॥